

Özdemir KARABAY

Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ozdemir.karabay@amasya.edu.tr, Amasya-Türkiye
ORCID: 0000-0002-2184-5729

Fahrettin GEÇEN

Doç. Dr. İnönü Üniversitesi, fahrettin.gecen@inonu.edu.tr, Malatya-Türkiye
ORCID: 0000-0002-0787-7505

SANAT EĞİTİMİ KAPSAMINDA ATIK VE ARTIK MATERYALLERLE GÖRSEL BELLEĞİ GÜÇLENDİRİLEN ÇOCUĞA “GÖRSEL DÜŞÜNME” YETİSİNİN KAZANDIRILMASI

Özet

Çocuğun sanat eğitimi içinde bilimsel olarak eğitim almaya başladığı okul öncesi dönemde “görsel algılama” konusu, üzerinde durulması gereken en önemli husustur. Okul öncesi dönemde görsel algılama becerilerinin geliştirilmesi, çocukların bebeklik döneminden sonraki yaşlarda hissiyatlarının yükseltilmesi ve bu hisleri ile duyarlılıklarını nasıl hayata geçirebileceklerinin öğretilmesi için çocuklara atık ve artık materyallerden oluşan zengin görsel uyaranlar ve deneyimler sağlanmalıdır. Özgün imge yaratma konusunda cesaretlendirilen, ortaya çıkardığı kendine ait ürünü olan imgelerle görsel düşüncesi gelişen çocukların böyle bir yöndeki başarısı, konuşma dili ve hafıza gelişimine son derece olumlu katkı sağlanacaktır. Görsel zekanın ve belleğin güçlenmesi ve kapasitesinin artırılması görsel uyarıcıların daha etkin bir şekilde algılanmasını sağlarken onu anlama yönünde kişiyi önemli ölçüde katkıda bulunur. Bu bilinçle ele alınan özgün imge yaratım süreci, çocuğun içinde yaşadığı evreni daha kapsamlı ve değişik görmesini ve tanınmasını sağlar. Belli bir amaç doğrultusunda geniş çaplı, şuurlu, ilkelere bağlı, muntazam ve kararlı bir sanat eğitimi almış, özgün ve yaratıcı imge ortaya çıkarma yetisini ortaya çıkaran çocuklar, bu kazanımları, kendilerine ait bir özgüven artışı ve hayata kendileri için oluşan olumlu farklı bakış açıları sayesinde benliklerini kuşatan, içinde buldukları sosyal hayatın ve fiziksel yapının yer aldığı dünyayı çok güçlü bir kimlikle kavrarlar. Bu çalışma kapsamında çocukların kısa zaman içerisinde “görsel düşünme” yetisi kazanmasının incelenmesi hedeflenmiştir. Bu çalışma, hem nicel hemde nitel araştırma yöntemi ile yapılmış olup araştırmada betimsel tarama modeli uygulanmıştır. Araştırma çerçevesinde birlikte ve belli bir program dahilinde hareket eden çalışma grubunu bir Üniversitenin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Bölümünden 40, Sınıf Öğretmenliği Bölümünden 75 ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünden 40 olmak üzere yaşları ortalama 22-24 arasında seyreden toplam 155 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi Çocuk, Sanat Eğitimi, Görsel Algılama, Özgün İmge, Yaratıcılık.

A CHILD WHOSE VISUAL MEMORY IS STRENGTHENED WITH WASTE AND RESIDUAL MATERIALS WITHIN THE SCOPE OF ART EDUCATION TO GAIN THE ABILITY OF "VISUAL THINKING"

Abstract

The subject of "visual perception" is the most important issue that needs to be emphasized in the preschool period, when the child begins to receive scientific education in art education. Developing visual perception skills in the preschool period, raising the children's feelings after infancy and how they can realize these feelings and sensitivities. Rich visual stimuli and experiences consisting of waste and leftover materials should be provided to children so that they can be taught. The success of children who are encouraged to create original images and whose visual thinking is

strengthened with the original images they create will contribute positively to the development of spoken language and memory. Strengthening and increasing the capacity of visual memory enables the perception of visual stimuli more effectively and contributes significantly to understanding it. The original image creation process, handled with this awareness, enables the child to see and recognize the universe he lives in more comprehensively and differently. Children who have undergone a wide-ranging, conscious, principled, regular and determined art education process for a certain purpose and who can show the success of creating original images, thanks to these achievements, their rising self-confidence and different perspectives on life, the place of social life and physical structure that surrounds them and has a place in it. they grasp the world they receive with a very strong identity. Within the scope of this study, it is aimed to examine the ability of children to acquire "visual thinking" in a short time. This study was carried out with both quantitative and qualitative research methods and a descriptive survey model was applied in the research. Working together within the framework of the research and within a certain program, the study group consists of a total of 155 senior students aged between 22-24, 40 from the Education Faculty Preschool Education Department of a university, 75 from the Primary Education Department and 40 from the Fine Arts Education Department.

Keywords: Preschool Child, Art Education, Visual Perception, Original Image, Creativity.

1. Giriş

Sanat eğitimi alanında uzman bilim insanlarına göre resim yapmak, çocuğun bulunduğu yaşta çevresinden de etkilenecek o an ki duygularını özgür bir şekilde kağıda yansıttığı ve bunu yaparken de olağan üstü haz aldığı ifadesel bir oyun olarak görülmektedir. "Piaget'e göre de bu bir oyundur. Çocuğun bu oyunda sergilediği tablo onun duygusal-algısal ve düşünsel-ussal yaşamıyla ilgili imgeleridir" (Görşen, 2013). Sanat eğitimi, içinde yaşadığımız toplumda, bir kısım (Türkçe, Fen, Sosyal, Matematik gibi) brans öğretmenleri ile veliler tarafından angarya ders, zaman çalan ders olarak değerlendiriliyor olsa da, çocukların öz güven sahibi bir birey olarak yetişmelerine katkı sağlayan en önemlisi her insanda olmayan sadece sanat ruhu taşıyan insanlarda bulunan yaratıcılığı açığa çıkarmaya katkı sağlayan, hayal dünyalarını geliştiren, benlik bilinci kazandıran, sosyalleştiren çok önemli bir disiplindir.

Çevremizde bulunan bütün çocukların her şeyden önce insan ve toplumun bir parçası olduklarını unutmamak gerekir. Her çocuğun birbirinden aykırı veya birbirine benzeyen hisleri ve tepkileri bulunur. Ortak amaç taşıyan muhatap kabul edilme, değer verilme, güvenilir olma, başarıma, takdir edilme ve özgür davranış sergileme gibi bir çok değerleri de bulunmaktadır. Bu ve benzeri değerleri bünyelerinde barındıran çocuklar öncelikle işi oyunmuş gibi algılayıp ondan haz duyarak yaparken, nihayetinde gök yüzünün bilinenin dışında aykırı renklere boyayarak, ayı ve güneşi portre anlayışında değerlendirip onları güldürüp uyutarak, yağışlı havada bulutları ağlatarak, sınırlı olmayan mükemmel bir hayal dünyasına ve hatta absürt düşünceye sahip olduklarını göstermelerini doğal ve anlayışla karşılamak gerekir.

Sanat eğitimi bağlamında ele alınıp, sanat eğitimi uzmanları tarafından üzerinde hassasiyetle durulması önem arz eden konulardan en önemlilerden bir tanesi de okul öncesini içine alan ve çocukların görsel algılarının geliştiği dönemdir. Erken çocukluk döneminde görsel okuma ve algılama yeteneğinin eğitimciler tarafından sürekli üzerinde durulması, gökyüzünün, denizin, ve ağacın bilinen renklere aykırı olarak boyanması çocukların bu konuda ne kadar cesaretli olduklarını göstermektedir. Bu cesaretle resim yapan çocukların erken yaşta duyarlılıklarının üst seviyeye çıkarılması, bu hissiyatlarını hangi yönde ne amaçla kullanacaklarının öğretilmesi için çocuklara çevresel atıklardan oluşan materyallerin yoğunlukta olduğu bol görsel uyaranlar gösterilmeli ve bu konuda deneyim kazanmaları için azami çaba gösterilmelidir.

Görsel algıyla bağlantılı olarak, ele alınan malzemenin (uyaranın) şekli, rengi, büyük veya küçük olması, geniş-dar olması yine alçak-yüksek olması, yuvarlak-köşeli olması, yumuşak-sert olması ve bulunduğu konum gibi unsurlar, çocuğun nesnelere algılayabilmesi açısından çok büyük önem arz etmektedir. Okul öncesi çocuklar işte bu dönemde

somut işlemler evresini yaşamaktadır ve çocuklar reel olanı bu dönemden itibaren bilmekte ve algılamaktadır. Örneğin bir okul öncesi çocuğu anne karnındaki çocuğu bilir ve bunu anne karnında bebeği görünür şekilde çizer röntgen resim denilen bu olgu çocuklar gerçek olay ve durumları algılamalarının önemli bir örnektir. Bu açıdan bakıldığında eğitimciler ve veliler tarafından çocuğun potansiyelinin görülmesi ve çocuğun hangi yaş seviyesinde hangi kavramları bildiğinin ve ilk planda neyi algıladığının farkına varılması ile mekanın çocuğun algılama kapasitesi ve önceliğine göre dizayn edilmesi onun çevresiyle çok daha kolay diyaloga girmesine katkı sağlayacaktır. Çocuk elde ettiği bu kazanımlarla, bakma ve görme arasındaki ayrımı idrak ederek, onların farklı anlamlar ifade ettiğinin farkına vararak içinde bulunduğu çevre hakkında bilgi sahibi olur. Bu da çocuğun kendi kapasitesini artırmasını sağlarken çevresinde bulunan nesnelere daha kolay algılamasını sağlar.

Çocuk gelişiminde güzel sanatlar kavramı içerisinde görsel sanatlar ve resim eğitimi, bazı kesimlerce tersi savunulsa da eğitim içerisinde diğer ders alanları kadar önemlidir. Sanat eğitimi söz konusu olduğunda konuyu daha geniş perspektifte ele almak gerekir. Şu şekilde ifade edilirse; bir yönden algılarını tüm yönleriyle sanat eğitimine veren ve aldığı eğitim sürecinde yaptığı çalışmalara yorum katabilen ve özgün bir ifade formu oluşturması düşünülen, insanın kendisini, doğayı, yaşam formunu çözümleyebilmesini, çözümlediklerini yorumlayabilmesini ve kendisinde oluşan duygusal ve düşünsel ifadeleri atık ve artık gibi farklı materyaller kullanarak, çeşitli sanatsal biçimlerle ifade edebilme amacı güden öğrenci, diğer açıdan ise sanat eğitimi verebilme yetisine ulaşan, çocukların ufuklarını açan, bu eylemleri gerçekleştirirken de çocuğun hayal kurma becerisini zenginleştirmek için çaba gösteren, yaratıcılığını geliştirmeye çalışan öğretmen bulunmaktadır. Bu gelişmelerin çocukta varolması için çaba gösteren, çocuğun görsel örneklere kavrayışına yol gösterip bu anlamda büyük katkı sağlayan algısal ilkeleri bilmek zorunda olan öğretmenlere (Arnheim, 2018: 344) çok önemli görevler düşmektedir.

Çocuğun zihinsel ve fiziksel gelişiminde önemli rol oynayan sanat eğitiminde çocuğa sanat eğitimi verme anlayışı, teknolojik ilerleyişin zirve yaptığı günümüzde bilgi çağına ayak uydurmanın kaçınılmaz olduğu bir süreçtir. Dünyada içinde bulunduğumuz bilgi çağında çocuğun kapsamlı ve çok yönlü çağdaş sanat eğitimi alma yönünde sanat eğitimcilerinin çağa uygun beklentiler içinde olduğu dikkat çekmektedir. Yıllar öncesinde olduğu gibi, öğretmen tarafından klasik anlamda çocuğa önemli gün ve haftalarla ilgili resimler yaptırılma dönemi çok gerilerde kaldı. Artık öğrenciye bu konuda nasıl faydalı olurum diye kaygı güden, daha fazla araştıran ve çocukla daha fazla ilgilenen, bu bağlamda çocuğun sanat dilini anlayan, sosyolojik ve psikolojik analizler yapabilen, çocukların anlatacaklarını anlayıp analiz edebilecek, hem bilgi ve hem de duygu açısından kendini donatmış sanat eğitimcisi olma anlayışı tüm dünyada ve ülkemizde de günden güne yayılmaktadır. Bilgi çağına ayak uydurmak, ona entegre olmak zorunda olduğunu hisseden insan, sanat eğitimindeki son zamanlarda meydana gelen teknolojik gelişmeleri değerlendirip yeni gereçleri tanımayı, ve bunu öğrencilerin tanımasını sağlaması, çevresinde bulunan diğer sanat eğitimcilerinden bir adım önde olması gerekmektedir. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda gelişmelere ve çağa uygun hareket edip bundan yararlanabilen bir öğrenci için, sanat eğitiminde gündemi ve teknolojik gelişmeleri içinde barındıran çok yönlü resim eğitimi verme anlayışı kaçınılmaz bir durum olarak görülmektedir (Atan, 2010).

Çocukların okul hayatında aldıkları eğitim önemli olup, zihinsel ve bedensel açıdan gelişmelerine katkıda bulunmaktadır. Okulda resim eğitimi yada görsel sanatlar eğitimi alan çocuklarda elbecerileri gelişmekte, çocuğun fiziksel ve zihinsel gelişimine katkıda bulunan atık malzemeleri kullanarak yaratıcılıklarını geliştirme, ve duygusal açıdan doyuma ulaşmasını sağlamaktadır. Atan'a göre bu, "akıl ve zekâyâ dayalı olarak irade ve tercih haklarını daha isabetli kullanma yetisi kazandırır." (2008). Günümüzde sanat eğitimi eğitimin her kademesinde önemli hale gelmiştir. Çocuğun yaptığı çalışmada tasarlanmanın önemi kendini gösterirken, tasarım yapabilmek için çocukta hayal kurma yetisinin ve yaratma içgüdüsünün birlikte harekete geçirilmesi gerektiği gözden kaçırılmamalıdır. Sanat eğitimi, bireylerde önce hayal gücünü tetikleyen sonrasında insanın içinde bulunan yaratıcı gücü açığa çıkaran bir süreç olduğu daima göz önünde bulundurulmalıdır. Zira tasarımın beslenme kaynağı hayal gücü ve yaratıcılıktır. Yaratıcılık, geçmişte elde edilen bilgi ve becerilerin yeniden ele alınarak özgün bir şekilde ortaya konmasını sağlayan, bir problemin farklı

yollarla çözümünü arayan, taklitten uzak bir düşünce ve ürünün ortaya konuldu zihni bir faaliyettir. Bu düşüncelerle tasarım yapabilme kapasitesini geliştirmek; bireyin konu üzerinde düşünmesi, tanımlaması, ilişkilendirme yapabilmesi, bildiklerini uygulama anlamında hayata geçirmesi ve değişen bir ortamda çalışabilmesi açısından zorunludur (Çeltek ve Sağocak, 2014: 7). Çözüm için çeşitli seçenekler oluşturma, sorunlara eleştiriler yapabilme, ve çevresinde bulunan atık ve artık malzemeye yeni boyut kazandırarak onları görsel uyaran olarak ele almak suretiyle asıl amaçlarının dışında kullanarak çocukta ziyadesiyle zaten var olan yaratıcı ifadeyi canlandırmak için eğitimcilerin düşünmeyi, merak, hayal, gözlem yapma, araştırma alanını geniş tutma ve elde edilen ipuçlarını değerlendirme yetilerini geliştirmeleri adına yönlendirmesi önem arz etmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Okullarda okutulan görsel sanatlar eğitimi içinde yer alan resim eğitimi çok yönlü olarak öğrenciye katkı sağlamaktadır. Çocuğun düşüncesinin değiştirilmesine bağlı olarak el-göz yeti ve becerisini geliştirme, resimsel malzemeyi tanıma ve yerli yerince kullanma konusunda ve çocukların fiziksel gelişimini olumlu yönde etkilediği gibi duygu yüklü bir birey olması yönünde fayda sağladığı bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Bu kazanımlar ışığında çocukların duyarlı bireyler olarak yetiştirilmesi ve bu duyarlılıklarını nasıl geliştirip onu nasıl kullanacaklarının öğretilmesi için çocuklara içinde genellikle evde bulunan evsel atık materyallerden oluşan çok çeşitli görsel uyaranlar sunulurken bunların hangi amaçla kullanılabilirliği konusunda sık sık uygulamalar yaptırılarak çocuğun özgün imge yaratma konusunda kazanım elde etmesi sağlanmış olacaktır. Taklitten uzak özgün imge yaratma becerisi kazanan, ortaya çıkardığı özgün ifade biçimleriyle görsel ve düşünsel zeka ve belleği zenginleşen çocukların sanat alanındaki başarı ve kazanımları onun hem dil ve hemde zihinsel gelişimine büyük ölçüde katkı sağlayacaktır. Sorunları çözmek için alternatif yollar aramak ve elde bulunan sorunlara eleştirel bir yaklaşım göstermek de ayrıca denenmesi gereken yollardandır. Sanat eğitiminde çok önemli bir güç olan ve her insanda eşit miktarda bulunmayan yaratıcı gücü aktif hale getirmek için de sanat eğitimcilerinin düşünme safhasını iyi değerlendirip, merak etmeyi, gözlem yapmayı, hayal kurmayı, araştırma safhasını oldu-bittiğe getirmeden yeterince zaman ayırarak uzun tutmayı ve elde edilen ipuçları ile bulguları sonuç bağlamında değerlendirmeyi teşvik etmesi doğru ve isabetli bir yaklaşım olacaktır.

Araştırma ile çocuklarda görsel algı gelişimi için, mekan yada nesnenin ışığı ve rengi, boyutu ve büyüklüğü, formu ve biçimi, dokusu, konumu ve yönü, gibi unsurları algılaması, kaç yaşında neyi algıladığının bilinmesi ve amaçlanan kurgunun nesne ve mekanının buna göre ayarlanması, çocuğun söz konusu nesnelere yakından bakarak ve hatta ona dokunarak onu tanıması hedeflenirken, bu güne kadar çevresinde sürekli gördüğü çalı-çırpı, akasya çiçeği ve hatta yediği makarna, ceviz, hurma, antepfıstığı, fındık, fasulye, mercimek nohut gibi atık ve artık materyallere alışagelmışin dışında bir gözle bakması, onun bu sayede “bakmayı ve görmeyi” öğrenmesi, yaşadığı ve bulunduğu çevre hakkında bilgi toplaması, çevresiyle daha kolay iletişime girmesi, kendi kapasitesinin, yapabileceklerinin ve yapamayacaklarının farkına varması amaçlanmıştır.

Araştırmanın temel amacı ise çocukların zihinsel, fiziksel, yaratıcı ve sosyal becerilerinin gelişiminde önemli katkı sağlayan atık malzemelerle çocukların sanat eğitimi sürecinden geçmesindeki önemi ortaya çıkarmaktır.

2.1. Araştırmanın Önemi

Günümüz teknolojik gelişmeleri çocukların önüne hazır nesnelere kullanmaları için inanılmaz imkanlar sunmaktadır. Hazır nesnelere çocukların gelişiminde bazı durumlar açısından hızlı bir gelişim sunduğu gibi bazı durumlarda ise gelişimine ket vurduğu aşıkardır. Böyle bir durumda hazır nesnelere ötesinde atık malzemeler gibi nesnelere çocuklarda yeniden meydana getirme açısından fiziksel ve zihinsel bir çaba gerektirmektedir. Bu çaba çocuklarda çoklu düşünme, yaratıcı düşünme gibi yetileri geliştirdiği gibi sosyalleşme, öz benliğini kazanma, öz güvenini kazanma gibi çocuğun bireysel ve kişisel gelişimlerini de ortaya çıkarmaktadır. Araştırma bu açıdan da büyük önem taşımaktadır.

2. Araştırmanın Yöntemi

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, hem nicel hem de nitel araştırma yöntemi ile yapılmış olup araştırmada uygulamaların analizinde betimsel tarama modelinden yararlanılmıştır. Betimsel tarama yönteminde mevcut bir durum farklı bağımsız değişkenler uyarınca açıklanmaya çalışılır (Karasar, 2010: 22-30). Sanat eğitiminde çocuğun sanatsal gelişiminin kopyadan uzak özgün ve bilinçli bir şekilde devam ettirilmesi farklı değişkenler açısından incelenerek betimlenmeye çalışılmıştır. Bunun yanında uygulama süresi boyunca sürecin yakından takip edilmesi, kırtasiyecilerde satılan hazır malzeme yerine atık ve artık malzemelerden oluşan etkinliğe uygun materyal kullanımının yaygınlaştırılmasının yanı sıra, seçilen yöntem de önemlidir. Bütün bunlar doğru yöntemle ifade edilmediği sürece, sanat eğitiminde verimlilik düşerken, istenen sonuç elde edilmemiş olacaktır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın temelini oluşturan çalışma grubunu; bir Üniversitenin Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Bölümünden 40, Sınıf Öğretmenliği Bölümünden 75 ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünden 40 olmak üzere yaşları ortalama 22-24 arasında seyreden toplam 155 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırma, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılı hem güz hemde bahar dönemlerinde uygulanmıştır. Eğitim Fakültesi bünyesinde yer alan Okulöncesi, Sınıf Öğretmenliği ve Güzel Sanatlar Eğitimi Resim öğretmenliği Bölümlerinin öğrencilerinin gördükleri “Görsel Sanatlar” ve “Öğretmenlik Uygulaması” dersleri çocuğun kapsamlı olarak gözlemlenmesi amacıyla birlikte değerlendirilmiştir. Çocuğun sanat eğitimi süresince ele alınıp öğretmenler tarafından enine boyuna tartışılarak üzerinde programlı bir şekilde çalışma yapılması gereken “okul öncesi dönemde görsel algılama” ve “görsel düşünme” konularında eğitimcilerin ve öğrencilerin karşılaşmış oldukları sorunlar tespit edilmiştir.

Okul öncesi dönemde görsel algılama becerilerinin desteklenebilmesi, gökyüzünü kırmızıya, ağacı maviye, yaşadığı evin çatısını yeşile boyama cesareti gösterip burada bile yaratıcılıklarını ortaya koyma başarısı gösteren çocukların gelişim aşamasını gerçekleştirirken duyarlılıklarının artırılması ve kullanmaları konusunda nasıl bir yol izlemelerini öğretme amacıyla, ilgili (ceviz kabuğu, Antep fıstığı kabuğu, hurma çekirdeği, mercimek, kuşyemi, makarna, fasulye, muhtelif ot ve çalı-çırpı vb.) materyaller tek tek ele alınarak çocuklara zengin görsel uyaranlar olarak sunulmuş deneyim kazanmaları sağlanmış ve bu sayede düşünce dağarcıkları genişletilmiştir.

Sonuç itibariyle çevresinde bulunan atık ve artık malzemeye bakış açısının değişmesi sonucunda görsel algıyla düşünce dağarcığı geliştirilen çocuk bu sayede “bakma ve görme” arasındaki farkı öğrenmiş, çocuğun fiziksel ve zihinsel açıdan iletişim kurduğu yaşam alanı ve materyaller hakkında bilgi toplamış, kendi kapasitesinin, yapabileceklerinin ve yapamayacaklarının farkına varmış olacaktır.

2.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada öğretmen adayları görsel sanatlar ve öğretmenlik uygulamaları üzerine ilk ve okul öncesi kurumlarında gözlemler yapmışlardır. Bu gözlemler için kullanılan yöntem yarı-yapılandırılmış görüşme yöntemidir. Araştırmacı verilere erişebilmek amacıyla, 1) katılımcı gözlem 2) yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği olmak üzere iki metot kullanılmıştır. Araştırma bizzat uygulamaların yapıldığı atölye yada sınıfta bulunarak katılımcı gözlemci olmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 125). Araştırmada, katılımcı gözlem ve yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği birlikte kullanılarak veri çeşitlemesi ve zenginleştirilmesi yoluna gidilmiş ve verilerin güvenilirliği üzerinde durularak güven sorununun ortadan kaldırılması için azami gayret sarf edilmiştir. Böylece; aynı araştırma sorusunun yanıtlanmasında farklı nitelikteki verilerin bir birine tezat oluşturmamasına bilakis birbirini desteklemesine,

karşılaştırılmasına ve doğrulamasına olanak sağlanmıştır (Patton, 1990: Türnüklü, 2001: 10). Bu çerçevede ilkokullarda ve okul öncesi eğitimi kapsamında Görsel Sanatlar (Resim-İş) Eğitimi dersinin, görsel algı ve göz ile düşünme yetisinin öğrenciye kazandırılmasının yanı sıra, çocuklarda bulunan sanata yönelik maharet ve yaratıcılığın geliştirilmesi amacıyla, onların evsel atıkları asıl fonksiyonlarının dışında bir araya getirilerek farklı yapılara dönüştürme düşüncesi gerçeği üzerinde durulmuş sonuç itibarıyla sağlıklı veriler elde edilebileceği düşüncesinde hemfikir olunmuştur.

2.5. Verilerin Analizi

Okul Öncesi Eğitimi, Sınıf Öğretmenliği ve Görsel Sanatlar Bölümlerinde araştırmaya katılan öğretmen adayları ile yapılan yüz yüze görüşmelerden ve staj dönemi boyunca her hafta yapılan etkinlik sonucu hazırlanan raporların incelenmesi neticesinde elde edilen bilgilerden ve stajyer öğrencilerin ifadelerinden elde edilen verilerin çözümlenmesinde “Gösterme Araştırma Yöntemi” tekniği kullanılmış, Çocuğun almış olduğu sanat eğitimi kapsamında araştırmaya esas teşkil eden ve bu alandaki bilim insanları tarafından sıkça kullanılan ve sonuç elde etmeye yönelik etkin yöntemler arasında yer alan Gösterme Araştırma Yöntemi, konunun daha iyi anlaşılması ve kalıcı olması için önceden yapılmış ve hangi aşamalardan geçerek yapıldığı konusunda görsel örneklerin gösterimi, uygulamanın hangi teknikte yapılacağını ve yeni bir tekniğin nasıl kullanılacağını göstermede etkili bir yöntem olduğu göz önünde bulundurulmuş, ilk planda araştırmaya tabi tutulan üniversitenin üç bölümünde (okul öncesi, sınıf öğretmenliği ve resim) okuyan öğrenciler uygulamaya tabi tutulmuştur. Üniversitede okuyan öğretmen adaylarına uygulanan bu sistem daha sonra bir anaokulunda bulunan sınıfta minik öğrenciler üzerinde denenmiştir. Söz konusu anaokulunda bulunan sınıf ortamında minik öğrencilere bu güne kadar çevresinde sürekli gördüğü, görsel uyaran olarak kullanılan çalı-çırpı, akasya çiçeği ve hatta yediği makarna, ceviz, hurma, antepfıstığı, fındık, fasulye, mercimek nohut-leblebi gibi atık ve artık materyaller gösterilip tek tek ele alınarak soru-düşünme-kavrama-benzetme-cevap gibi fikir teatisi yöntemiyle bir münazara yapılmıştır. Münazarada örneğin böcek yapımında kullanılması düşünülen malzemelerden nohut veya leblebi ele alınarak “bu böceğin hangi uzvu olarak kullanabiliriz?” Diye sorulduğunda, öğrencilerden gelen farklı cevaplar sonucunda ortak görüş “Böceğin kafası” şeklinde olmuştur. Çitlenmiş, ikiye ayrılmış kabak çekirdeğinin “bunu böceğin hangi uzvu olarak kullanabiliriz? Diye sorulduğunda, yine farklı görüşlerin ortaya atılmasını takiben “böceğin kanatları” ortak görüşü ağırlık kazanmıştır.” Bu yöntemle, minik öğrencilerin çevrelerinde bulunan atık (ceviz, antepfıstığı, kabak çekirdeği kabukları vb.) ve artık (fasulye, pirinç, mercimek, nohut vb.) malzemelere alışagelmışin dışında bir gözle bakması, onun bu sayede “bakmayı ve görmeyi” öğrenmesi amaçlanırken, söz konusu bu görsel uyaranlarla öğrencinin konu üzerine ilgisi yoğunlaştırılarak görsel algı ve görsel düşünme yetisinin kalıcı olması sağlanmıştır.

Saptanmış düşünceler kapsamında verilen yanıtların incelenmesi neticesinde elde edilen bulguların tetkik edilmesi ile şu kanaate varılmıştır; çocuklardaki sanatsal beceri ve yaratıcılığı geliştirmek için, öncelikle çocukta var olan merak da işin içine katılarak onların mutfağında bulunan görsel uyaranlar zenginleştirilmelidir. Yani nasıl bir bilim adamı bir problemi çözebilmek için ilk adım olarak merak duygusunu kullanıyorsa düşünme ve üretme gibi yetilerin harekete geçmesi için çocukların da merak duygusunun harekete geçirilmesi şarttır. Konuya bu açıdan bakan ve merak eden çocuğun görsel algısı geliştirilerek, görsel belleği güçlendirilmeli ve onların atık ve artık materyalleri kullanarak farklı nesnelere dönüştürülmelerine olanak sağlanmalıdır. Çocuklar evde veya herhangi bir yerde atıl durumda bulunan çeşitli malzemeleri kullanarak ortaya çıkardıkları iki ve üç boyutlu sanat çalışmalarında; çizgi, renk, şekil, biçim ve dokudan oluşan ve yapımında belli bir emek harcanan çalışmaların ortaya çıkmasıyla sanat olgusu içinde önemli bir yer teşkil eden estetik deneyimler de elde etmiş olurlar. Evsel atıklarla yapılan içinde sanatsal kaygıları taşıyan çalışmalar; ağırlık, genişlik, uzunluk, mekân, doku, şekil ve denge gibi kavramların çocuklar tarafından anlaşılmasına da katkı sağlamaktadır. Başka bir anlatım tarzıyla, bu eğitim süreci çocuğa elinde bulunan farklı malzemeyle haşır-neşir olma, onu yakından tanıma, malzemenin asıl işlevinin dışında hangi amaçla kullanılabileceğini keşfedebilme imkanı sağlar. Bunun yanında evsel atıkları farklı biçimlere dönüştürme sürecinde çocuk nesneye farklı bakarak onlara daha çeşitli

anlamlar kazandıracaktır. Çocuğun bu konudaki düşüncesi eskiye göre farklı olacağından ve söz konusu objeye yeni anlamlar kazandıracığından bu durum hayal gücünün kapasitesinin üstüne çıkarak daha fazla efor sarf etmesine ve soyut düşüncenin oluşmasına ve gelişmesine katkı sağlayacaktır.(Acer, 2011). Bu sayede çocuğun evinde, sokağında kısaca çevresinde bulunan, bu güne kadar gördüğü fakat sanat elamanı olarak algılamadığı materyallere bakış açısı değişecek bunun sonucunda yaratma becerisi kapasitesini artıracak ve bu anlamda başarı sağladığında da çocuk çok mutlu olacaktır. Bu gelişmeler onun bundan sonraki yaşamında olumlu katkılar sağlarken bulunduğu konunun farkına varıp kişilikli bir birey olma yönünde çocukta özgüven patlaması olacaktır. (Karabay, 2019: 5).

3. Araştırmaya Yönelik Konular ve Araştırmacı Tarafından Sunulan Bilgiler

3.1. Çocukların Düşünmeye Yönlendirilmesi

3.1.1. Düşünmek Nasıl Bir Kavramdır?

Öncelikle söylemek gerekirse “düşünmek” nasıl bir kavramdır?.. Türk Dil Kurumu’ndaki (TDK-2019) anlamına bakarak bu soruyu cevaplamaya çalışırsak, birçok anlamının olduğunu fark edeceğiz. Şöyle ki:

1-Aklımdan geçirmek, göz önüne getirmek,

2-Bir sonuca varmak amacıyla bilgileri incelemek, karşılaştırmak ve aradaki ilgilerden yararlanarak düşünce üretmek, zihinsel yetiler oluşturmak, muhakeme etmek,

3-Zihniyle arayıp bulmak,

4-Bir şeye karşı ilgili ve titiz davranmak,

5-Akıl etmek, ne olabileceğini önceden kestirmek,

6-Tasarlamak, vb...

Yaşamakta olduğumuz modern bilgi çağında “düşünme” kavramının önemi ve ona duyulan ilgi gün geçtikçe daha çok artmaktadır. Hayat boyu deneyimlerle elde ettiğimiz bilgi, çeşitli zihinsel süreçlerden geçirilerek özümsemektedir. Çok kapsamlı olan bu zihinsel süreçlere yön veren ise düşünme kavramıdır. Aristoteles’e göre düşünme, insanı hayvandan ayıran belirgin bir özneliktir, aklın bağımsız ve kendine özgü eylemidir, karşılaştırmalar yapma, ayırma, birleştirme, bağlantıları ve biçimleri kavrama yetisidir. Cüceloğlu (1994) ise düşünmeyi şöyle tarif eder: “Düşünme, içinde bulunulan durumu anlayabilmek amacıyla yapılan aktif, amaca yönelik organize zihinsel sürece verilen addır”. (Costa, 2006), düşünmeyi, “duygularımızı bedenimizde hissettiğimiz tüm yolları, ideallerimizi, inançlarımızı, karakterlerimizin niteliğini ve varoluş sebebimizi içine alır” şeklinde yorumlamıştır. (Özden, 2005), “gözlem, deneyim, sezgi, akıl yürütme ve diğer bağlantılar aracılığıyla elde edilen bilgilerin kavramsallaştırılması, analiz edilmesi, değerlendirilip disipline edilmesi” olarak tanımlar.

Düşünmek; “Bir eylemdir. merak etmek, hayal kurmak, zihni taramak ve bunu yaparken de kendi kendine sorular sormak, söz konusu bu soruların cevabını aramak için çaba göstermektir” de diyebiliriz. Beyni etkin olarak kullanmak için insanın kendi kendine soru sormasındaki işin püf noktası insanın düşünme becerilerini geliştirmesidir. Bunun için bir düşünme sürecinde sürekli olarak; kim, nasıl, neden, niçin gibi sorulara cevap aranır. Bu gelişmenin çocuk gelişiminin ilk yılları olan okul öncesi dönemde olması da ayrıca önem arz etmektedir.

Düşünme bir eylem ise düşünce bu eylemin bir sonucudur. Bundan yola çıkarak, düşünce ve düşünmenin farklı birçok çeşidinin olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz; İstem dışı düşünme, istemli düşünme, istenmeyen düşünce, isteyerek düşünme, bilimsel düşünme, mantıklı düşünme, mantık dışı düşünce, kuşkucu düşünce vb. düşüncenin patolojik olan ve olmayan örnekleri arasında sayılabilir (Ağargün, 2007) .

Çocukların düşünmeye yönlendirilmesi için, çocuğun etrafındaki büyüklere önemli görevler düşmektedir. Söz konusu bu büyükler onların beyinlerini çalışır ve hafızalarını güçlü hale getirecek ve sorular karşısında beyin egzersizi yaparak düşünmelerini sağlayacak sorular sormayla işe başlamalıdır. Büyüklerin sorduğu sorular basit ve uygun kelimelerden oluşmalıdır. Sorulan sorular beyinde farklı düşünme becerilerini aktif hale getirecek çeşitlikte olmalıdır.

“Çocuklarda düşünme becerileri sistematik ve ince ayarlı bir tarzda gerçekleştirilmelidir. Onlar hayatın birçok farklı bölümlerini düşünmek için hazır değildir. Sizin ana hedefiniz, soru sorma konusunda, çocuğunuzda içsel seviyede bir merak, ilgi ve farkındalık oluşturmak olmalıdır. İnsanın psikolojisi konusunda çalışan uzmanlar düşünme becerilerini altı kategoriye ayırmaktadırlar. Bu altı kategori tüm insanlar için geçerlidir. Çocuğunuza bu farklı kategorilerde sorular sorarken, soruları öyle düzenlemeli ve kelimeleri öyle seçmelisiniz ki, çocuk sorulan sorunun anlamını kolayca anlamalıdır” (<https://www.megahafiza.com/>)

Konuyu eğitimciler açısından ele aldığımızda ise, eğitimcilerin bu konuda ailelerden daha bilgili ve hassas olduklarını varsayarak sorulan sorunun karmaşık ve anlaşılması güç kelimelerden oluşması yerine basit, anlaşılabilir cümlelerden oluşmasına özen göstermesi ve çocuğu bu konu üzerinde düşünmeye zorlaması gerekir. Devamında eğitimcinin çocukta zaten var olan merakı daha işler hale getirerek bu sefer çocuğun soru sormasını sağlayarak sorulan sorunun doğru cevabını bulması için ona rehberlik etmesi çocuğun işini kolaylaştırır ve konuya odaklanmasını sağlar.

3.1.2. Çocukların Düşünme Becerilerini Kullanmaları

Okul öncesi eğitim programında (MEB, 2013) yer alan okul öncesi eğitimin temel ilkelerinden biri de çocukların hayal güçlerinin, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerinin, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışlarının geliştirilmesi gerektiğidir. Bu düşünce çerçevesinde ele alındığında, çocuklarda düşünme becerilerinin erken çocukluk dönemi olan okul öncesi dönemde ihmal edilmeden geliştirilmesi gerektiği konusunda hem fikir olunur. Son zamanlarda düşünme becerilerinin çocuklara en iyi şekilde oyun içinde kazandırılabilceği gerçeği uzmanlar tarafından sıklıkla dile getirilmektedir. Çocuklar düşünme yeteneklerini kullanarak öğrenme konusundaki çabalarını farklı etkinlikler yaparak bir şekilde gözden geçirirler. Bilindiği üzere çocuklar oyun oynamayı çok severler ve bu bazı ebeveynler tarafından çok da hoş karşılanmaz. O ebeveynler çocuğun sürekli çalışmasını ve öğrenmesini ister. Ne var ki çocuklar bu oyunu oynarken bile kafalarının içi boşaldığından o anda derinlemesine düşünme fırsatı elde ederler. Böylece de yeni deneyime bağlı beceriyi oynadıkları oyun içinde kullanarak öğrenme yaşantılarına farklı bir yoldan giderek katkı sağlamış olurlar.

3.2. Atık ve Artık Malzemelerle Görsel Belleğin Güçlendirilmesi

Günümüzde, güzel sanatlar alanında görev yapan gerek Güzel Sanatlar Fakültesi'nden gerekse Eğitim Fakültesi'nden mezun olup öğretmenlik yapan eğitimcilerin eskiden olduğu gibi klasik anlamda sanat eğitimi vermekten kaçınmaları gerekir. Zira teknoloji ve bilişim alanlarında yaşanan akıl almaz gelişmeler insanoğlunu daha bilinçli ve yaratıcı bir kimlikle düşünmeye ve hareket etmeye zorlamaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin de düşünce bazında kendini geliştirerek, kırtasiyecilerde satılan hazır malzemeleri öğrencilerine kullanırmak yerine, atık ve artık malzemeleri çeşitli yönleriyle ele alıp değerlendirerek, asıl fonksiyonlarının ötesinde bunlardan sanatsal (leblebinin veya fındığın böcekbaşı, hurma çekirdeğinin arının veya böceğin gövdesi, antepfıstığı kabuğunun kanat olarak kullanılması gibi) yeni formlar oluşturabilme çabası içinde olması gerekir. Bunları gerçekleştirdiğinde öncelikle o eğitimcinin malzemeye bakış açısı farklı bir boyut kazanacaktır. Sanat eğitimcisi öğretmenin başarılı olmasıyla elde edilen kazanım onu daha aktif hale getirecek, bu safhada önceden yaptığı çalışmalarını yeniden ele alarak okul öncesi çocukların seviyesine indirgeyerek onları daha basit bir şekilde yorumlayacaktır. Bu deneyimini ve tecrübesini birleştirip yeni kazanımlarla konuya daha farklı bir açıdan bakıp onu daha ileri götürüp yeni, farklı, en önemlisi kendi yaratıcılığını işin içine katıp alışagelmışin dışında formlar ve tasarımlar oluşturduğunda; öğretmen alan hâkimiyeti kazanmış olacaktır. Alan hakimiyeti kazanmış, ne yaptığını bilen ve verdiği sanat eğitimi sayesinde öğrenciden

beklentisinden emin olan öğretmenin özgüveni gelişecek ve çocukları da bu yönde, daha kapsamlı ve nitelikli bir şekilde eğitmiş olacaktır.

İşin garip tarafı, yaşadığımız toplumda ebeveynler tarafından çer-çöp ya da daha açık bir ifadeyle çöpe atılacak malzemeye çocuklar arasında özel bir ilişki vardır. Daha garip olanı, çocukların bu materyalleri merak ederek, arayıp bularak ve bunları karşısına alıp hayal kurarak ve yaratıcı düşünceyi tetikleyerek bunlardan sanat eseri çıkarabilmeleridir. Bunun yanında çocuklar materyalleri farklı biçimlere dönüştürme sürecinden deneme yanılma yöntemiyle oldukça fazla yararlanabilirler. Hiç alakası olmayan bir materyali ele alarak onu inceleyip hayal dünyasında yeniden tasavvur ederek, eylemsel anlamda yaparak-bozarak zengin ve yaratıcı biçimlere sokabilirler. Söz konusu bu materyaller sanat eğitimi alan çocuklar tarafından farklı bir perspektifte değerlendirildiklerinde çocukların sanatı için bir esin kaynağı haline gelebilirler. Böylece pek de farkında olmadan çocukta özgün imge yaratma cesareti hayata geçirilmiş olur. Özgün imgeler kullanılarak görsel bakış açısı ve görsel hafızası güçlendirilen çocukların evsel atıklara bakış açılarında muazzam gelişmeler yaşanır.

Elde edilen bu kazanımlarla birlikte muhtelif materyaller kullanılarak meydana getirdikleri iki ve üç boyutlu sanatsal çalışmalarında tasarım elamanlarının olmazsa olmazı olan çizgi, renk, şekil, biçim ve dokuya yönelik estetik deneyimler de elde etmiş olurlar. Atık ve artık materyallerle yapılan sanat çalışmaları ağırlık, genişlik, uzunluk, mekân, doku, biçim, şekil ve denge gibi kavramların erken yaşlarda kazanımına da yardımcı olmaktadır. Başka bir anlatımla, bu öğrenim süreci çocuğa önünde duran her bir materyalle tek tek etkileşime girme, onu eline alıp inceleyerek farklı açılardan tekrar tekrar bakarak materyallerin farklı özelliklerini keşfedebilme imkanı verirken onun farklı amaçlarla da kullanılabilmesi anlamında avantaj sağlar. Bunlara ek olarak, atık ve artık materyalleri farklı formlara dönüştürme sürecinde çocuk, objeye farklı anlamlar yükleyeceğinden bu durum soyut düşüncenin ve hayal gücünün gelişimine de katkıda bulunacaktır (Acer, 2011). Burada çocuğun başındaki eğitime çok önemli görevler düşmektedir. Şöyle ki; sanat eğitimi her şeyden önce çocuğa, bakmayı değil de görmeyi öğretmeyle işe başlamalıdır. Bu konu üzerinde çalışan uzmanlar öğrenmenin ne kadar önemli olduğunu, “Öğrenci göreceği farz edilen şeyi görmüyorsa, öğrenmenin temeli eksik demektir” (Arnheim, 2018: 342) cümleleriyle açıkça ortaya koymuşlardır. Söz konusu bu eğitimciler çocuğun materyale dokunmasını sağlayarak, eline alıp inceleyerek, onu yaparak-yaşayarak bozmasına izin vererek bu durumu eğlenceli bir oyun haline getirebilmeli ve her şeyden önce görmeyi öğretmelidir.

Atık ve artık malzemeler ve uygulama anlamında seçilen sanat dalı, çocukta pozitif duyguların gelişmesine de katkı sağlamalıdır. Malzemeler çocuğun kolayca ulaşabileceği yerlerde olmalıdır. Sanat eğitimi verilecek mekânda çevre güvenliğine dikkat edilmelidir. Kullanılan malzemeler çocuklara zarar vermeyecek şekilde tercih edilmelidir. Ayrıca Sanatsal çalışmalarda çocuk yönlendirilmeden, ürünün bir kısmına elle müdahale edip yapmaya çalışmadan, onun içinden geldiği gibi çalışmasına imkân tanınmalıdır. Sanatsal etkinlikler sırasında çocuk ve çevresindeki kişiler arasında olumlu bir etkileşim oluşturulmalı, paylaşımın, yardımlaşmanın önemi konusunda öğrenciler yönlendirilmeli ve bu değerler onlara kazandırılmalıdır. Çocuğun fazla zorlandığı etkinliklerde gerek fiziksel olarak gerekse sözel olarak yardıma bulunulmalıdır.

Bu etkinlikler esnasında çocuğun psikolojisi de göz ardı edilmemelidir. Çocuğun söz konusu sanat eğitimindeki girişimleri, yaratıcılıkları desteklenmeli, ortaya çıkan ürün konusunda çocuk tebrik edilmeli ve sözel olarak ödüllendirilmelidir. Çocuğun çeşitli sanat dalları hakkında bilgi sahibi olması sağlanmalıdır. Çocuk almak istediği sanat dalında zorlanabilir, elini-yüzünü, elbiselerini ve hatta atölye veya sınıfı kirletebilir. Bu konuda çocuk eleştirilmemeli dahası azarlanmamalıdır. Çocuğun başında bulunan eğitimci eser üzerinde olumlu eleştiriler yapmalı eksik olan kısımlarda sadece uyarılarda bulunarak yönlendirme yapmalıdır. Burada çocuğun eğitim aldığı ortam da çok önemlidir. Bu mekânın sınıf ortamı olmasından ziyade sanat atölyesi ortamı olması, etrafında kara tahta olması yerine önceden yapılmış sanat eseri veya sanata yakın zanaat eserlerinden oluşması büyük önem arz ederken bu mekânda çocuğun özgür olması için çaba sarf edilmelidir. Bu rahatlık ve güven karşısında çocuğun düşünme, hayal kurma ve en önemlisi

daha fazla kendini özgür hissetmesinden dolayı onun yaratıcılık konusundaki yetileri gelişecek ve bunu başardığında da çocuk son derecede mutlu olacaktır. Bir sonraki çalışmaya kendinden daha emin ve özgüvenle başlayacaktır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan sanat eğitimi çalışmaları ve uygulamaya konan sanat eğitiminden çocuklar büyük bir zevk duymaktadırlar. çocukların, kendini ifade etmede, sözcüklerle söyleyemediklerini bu yolla dile getirmede, çevresindekilerle bu yolla iletişim kurmada ve en önemlisi yaratıcılıklarını geliştirmede etkin bir yoldur. Buna mukabil sanatın sadece bir eğlence veya boş zamanı değerlendirme aracı değil, gerek yazı yazma, plan çizme, gerekse matematiksel ve bilimsel gerçekleri kavramada, birbirinden ayırt etmede bir araç olduğu da bir gerçektir. Bu bilimsel gerçekler ışığında çocukların sanatın farklı yönlerini ele alıp uygulaması, küçük yaşta duyarlılıklarının artırılması için çaba gösterilmesi ve duyarlılıklarını nasıl kullanacaklarının öğretilmesi bağlamında çocuklara özellikle atık ve artık malzemelerden oluşan zengin görsel uyaranlar ve deneyimler sağlanması, onların çevrelerinde bulunan malzemelere bakmalarında olumlu gelişmelerin yaşanmasına vesile olacaktır. Ayrıca duyarlılıklarının artması ve yarattığı özgün imgelerle görsel belleği güçlenen söz konusu bu çocukların bakma ve görme arasındaki farkı algılamasına da katkı sağlayacaktır.

“İngiltere’de ilk anaokulunun kurucusu olan Margaret Macmillan çocukların kendini ifade etmelerinin önemi ve bunu gerçekleştirmenin nasıl olacağı konusu ile alakadar olmuş, çocuklar tarafından yapılan çalışmaların onların bilinçaltında oluşan ve hayal güçlerini kullanarak ortaya çıkardıkları eserler olduğunu ortaya koymuştur. Ona göre erken çocukluk eğitiminin en önemli amacı hayal gücünün eğitimi olduğunu belirtmiştir (Ulutaş ve Ersoy, 2004: 1). Çocuğun kalıplara sığmayan, kişiden kişiye farklılık gösteren söz konusu hayal gücünü daha ileri boyutlara taşıyabilmesinde sanat eğitiminin katkısı çok büyüktür. Çocuğun çevresinde bulunan özellikle anne ve öğretmenin bu konuda daha hassas ve sorumlu davranması gerekir. Adı geçen bu kişiler çocuğun aldığı ve uygulamaya koyduğu sanat etkinliklerinde malzemenin temini ve kolay ulaşılabilir olması konusunda imkanlar yaratması gerekir. Bu olanaklar aile içinde ebeveynler, eğitim kurumunda ise, genellikle evsel atık malzemeden oluşan görsel uyaranlar gibi alternatifler geliştirebilen, özgün imge yaratabilmesi için çocuğu yönlendirebilen, alan hâkimiyetine sahip, bu konuda kendini çok iyi geliştirmiş, özgüven sahibi ve en önemlisi eldeki sorunlara eleştirel bir gözle bakabilen eğitimciler tarafından sağlanır.

3.3. Çocuklarda Özgün İmge Yaratabilme Kapasitesinin Geliştirilmesi

Genel anlamda çocuğun sanatsal gelişimi içinde değerlendirilmesi gereken, çocuğun fiziksel ve psikolojik gelişiminde, tartışmasız katkısı olan sanat eğitiminde öncelikli olarak yapılması gereken, çocuğun merak etmesini ve hayal kurmasını sağlayarak özgün imge yaratması konusunda öğrencinin ufkunu açmaktır. Özgün imge yaratma konusunda ufku açılan ve ne yapması gerektiği konusunda bilgilendirilen ve cesaretlendirilen, özellikle çer-çöp olarak nitelendirilen atık ve artık malzemeler kullanılarak hayata geçirilen sanat eğitimi süreci içinde yaratıcılığını kullanarak ortaya çıkardığı çalışmalarla görsel hafızası büyüyen çocukların bu kapsamdaki başarısı konuşma dilini ile hafıza kapasitesinin gelişmesine katkı sağlar. Görsel hafızanın kapasitesini artırması görsel uyarıcıların erken harekete geçmesini, buna bağlı olarak konunun daha çabuk algılanmasını dolayısı ile konuyu kavrama ve en önemlisi amacın ne olduğunu öğrenme konusunda çocuğa kazanım sağlar.

Özgün imge yaratım süreci çocuğun dış dünyayı, daha etkin ve farklı görmesini ve tanımasını sağlar (Şişginoğlu, 2013). Takip edilen bu süreç ile bireyin zekâsı güçlenir ve öğrenmesi kolaylaşır. Çocuk resimlerinde ruhbilimsel ve pedagojik gelişmelere bağlı olarak hayata geçirilmeye çalışılan yaklaşımların temelinde çocuğun çok yönlü gelişimi yatar. Çocukta “bilgi, bilinç ve dürtülerin” dengede olmasından oluşan ruhsal özgürlük, sanat eğitiminde tasarım üzerine düşünme, merak etme, hayal kurma ve yapabilme gücünün geliştirilmesine ortam hazırlar. Taklitten ve ezberden uzak, kapsamlı, bilinçli, ilkeli, düzenli ve bir amaç çerçevesinde sanat eğitimi süreci geçirmiş, özgün imge yaratabilme başarısını gösterebilen çocuklar, bu sayede artan özgüvenleri ve hayata farklı bakış açılarıyla kendilerini çevreleyen sosyal ve fiziksel dünyayı daha güçlü bir kimlikle kavrayarak, çevrelerinde bulunan materyallere farklı bir bakış açısıyla

bakmayı öğrenirler. Takip edilen bu süreç sayesinde de söz konusu çocuklar kısa zaman içerisinde “görsel düşünme” yetisi kazanırlar.

4. Bulgular

Söz konusu araştırma çalışmasının başlangıcından sonlandırılmasına kadar geçen süre içerisinde, çocuğun göz ile düşünme, merak etme, hayal kurma ve en önemlisi yaratıcı gücünü hayata geçirme konularında güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının okul öncesi ve sınıf öğretmenliği bölümleri öğretmen adaylarına kıyasla alan hâkimiyetine sahip oldukları, konuya daha çok ilgi gösterdikleri, yapılan uygulamalarda daha çok istekli ve duyarlı oldukları gözlemlenmiştir.

Bu bölümde; okul öncesi, güzel sanatlar eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin, çocukluk döneminde çocukların küçük yaşta atık ve artık malzemelerle duyarlılıklarının artırılması ve duyarlılıklarını nasıl kullanacaklarının öğretilmesi için çocuklara zengin görsel uyaranlar ve deneyimlerin ve becerilerin öğretimine yönelik görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan bu nitel araştırma kapsamında katılımcı öğretmen adaylarının görüşme sonucunda sorulan sorulara verdikleri yanıtlara yer verilmiştir. Alınan veriler de nicel olarak değerlendirilmiştir.

4.1. Sorular

4.1.1. Uzmanların “Çocukların küçük yaşta duyarlılıklarının artırılması ve duyarlılıklarını nasıl kullanacaklarının öğretilmesine anaokulundan başlanmalıdır” şeklindeki görüşlerine katılıyor musunuz?

	Öğrenci	Evet Katılıyorum	Hayır Katılmıyorum	Yorum Yok	f	%
Okul Öncesi Öğretmenliği	40	40				
Sınıf Öğretmenliği	75	75				
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü	40	40				

Tablo 1.

Yukarıdaki bu soruya üç bölümde okuyan öğretmen adaylarının tamamı “evet katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

4.1.2. Çocukluk döneminde gözle düşünme becerisi çocuğa kazandırılabilir fikrine katılıyor musunuz?

	Öğrenci	Evet Katılıyorum	Hayır Katılmıyorum	Yorum Yok	f	%
Okul Öncesi Öğretmenliği	40	40				
Sınıf Öğretmenliği	75	72		3		
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü	40	40				

Tablo 2.

Her üç bölümde okuyan hemen hemen tüm öğrenciler bu soruya Evet Katılıyorum cevabı verirken, sadece sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinden 3 kişi katılıyorum veya katılmıyorum cevabı vermeyerek sessiz kalmayı tercih etmişlerdir.

4.1.3. Staj döneminde dersine girdiğiniz çocuklar evde veya sokakta bulunan atık ve artık malzemeye farklı bir gözle bakıp, onu görsel uyarıcı olarak farklı bir bakış açısıyla değerlendirebildi mi?

	Öğrenci	Evet	Hayır	Yorum Yok	f	%
Okul Öncesi Öğretmenliği	40	28		12		
Sınıf Öğretmenliği	75	22		53		
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü	40	40				

Tablo 3.

Katılımcı öğretmen adaylarından güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının tamamı bu soruya evet cevabı verirken, sınıf öğretmenliği bölümündeki 70 öğrenciden yaklaşık 22'si soruya evet cevabı vermiş, okul öncesi bölümünden ise 40 öğrenciden 28'i söz konusu soruya evet cevabı vermişlerdir. Geriye kalan öğrenciler yorum yok cevabı vermişlerdir.

4.1.4. Sizin çocukluğunuzun geçtiği okul döneminde öğretmenleriniz tarafından size görsel uyarıcılar konusunda bilgi verildi mi?

	Öğrenci	Evet	Hayır	Yorum Yok	f	%
Okul Öncesi Öğretmenliği	40		40			
Sınıf Öğretmenliği	75		75			
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü	40	12	25	3		

Tablo 4.

Katılımcılardan güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarından yaklaşık 12 öğrenci bu soruya evet cevabı verirken, 25 öğrenci hayır cevabı vermiş, geriye kalan 3 öğrenci ise hatırlamıyorum cevabı vermişlerdir. Sınıf öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin tamamı bu soruya hayır cevabı vermişlerdir.

4.1.5. Aynı şekilde çocukluk döneminde size göz ile düşünme becerisi kazandırma konusunda yeterli bilgi verildi mi?

	Öğrenci	Evet	Hayır	Yorum Yok	f	%
Okul Öncesi Öğretmenliği	40		40			
Sınıf Öğretmenliği	75		75			
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü	40	12	25	3		

Tablo 5.

Bu soruya katılımcılardan güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının 12 öğrenci evet cevabını verirken, 25 öğrenci hayır cevabını vermiş, geriye kalan 3 öğrenci hatırlamıyorum cevabı vermişlerdir (yukarıdaki her iki soruya

da hatırlamıyorum cevabı veren kişilerin genellikle aynı kişiler oldukları tespit edilmiştir). Sınıf öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin tamamı bu soruya hayır cevabı vermişlerdir.

Katılımcı öğretmen adaylarına sorulan sorular genelde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının gerek kendi çocukluk döneminde gerekse üniversitede okurken *gözle düşünme becerisi* konusunda ne kadar bilgi- beceri ve deneyime sahip olduklarının belirlenmesini amaçlamaktadır. Söz konusu üç bölümde okuyan ve mezun durumunda olan öğretmen adayları ile yapılan yüz yüze görüşmelerde ve sorulan sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin tamamının gerekli donanıma sahip oldukları görülmektedir. Diğer bir grup olan Okul Öncesi Bölümü öğrencilerinin de azımsanmayacak derecede konu hakkında bilgi sahibi oldukları, bir-kaç öğrenci dışında tamamına yakınının böyle bir eğitimi vermeye meyilli oldukları ve bunda da başarılı olacakları kanısı hasıl olmuştur. Ne yazık ki Sınıf Öğretmenliği Bölümünde okuyan öğretmen adayları için aynı şeyi söylemek biraz iyimserlik olur herhalde. Zira söz konusu bölümde okuyan öğrenci grubunun araştırmanın temelini oluşturan *Sanat Eğitimi*'ne bile gereken ihtimamı göstermekten uzak bir profil sergiledikleri araştırma boyunca gözden kaçmamıştır. Araştırmacının yıllardır (1998'den 2018 yılına kadar) söz konusu üç bölümde Görsel Sanatlar Dersine girmiş olması, her üç gruptaki öğrencinin de derse karşı ilgisi ve başarılı olma çabasına birebir şahit olması bu konuda gösterilebilecek bir kanıt olarak düşünülmektedir.

5. Sonuç

Yıllardır Milli Eğitim Bakanlığı müfredatına bağlı kalınarak, okullarda uygulanmakta olan klasik anlamda çocuğa sanat eğitimi vermek günümüzde artık yeterli ve doyurucu olmamaktadır. Şimdilerde sanat eğitimi çocuğun nesneye bakışı ve onu algılaması ile başlamakta, “okul öncesi dönemde görsel algılama” konusu ulaşılmaması gereken asıl hedef olarak karşımızda durmaktadır. Günümüz sanat eğitimi anlayışında, ilk önce çocuğun çevresinde gördüklerini ve sanat eğitimi çerçevesinde ele aldığı nesnelere algılaması sağlanıyor ve bu eğitim bilinçli, alanında uzman sanat eğitimcileri vasıtasıyla okul öncesinden başlayarak verilmeye çalışılıyor.

Bu gelişmeler ışığında çocuğa verilmeye çalışılan sanat eğitimine; sanat eğitimcileri tarafından yeniden ele alınarak yetişen çocukların duyarlılıklarının geliştirilmesi ve bu duyarlılığı kullanabilme kabiliyetinin kazandırılması ile başlanmalıdır ve yetişen çocuklara zengin görsel uyaranlar ile bilişsel ve fiziksel gelişimlerini sağlayacak deneyimler edindirilmelidir. Bu bağlamda öğretmenlerin de düşünce bazında kendini geliştirerek, kırtasiyecilerde satılan hazır malzemeleri öğrencilerine kullanılmak yerine, çevrelerinde kolayca elde edebilecekleri atık malzemeleri her yönüyle ele alıp gerekli amaç için kullanabilecekleri, atık malzemelerin kullanım amacının dışında farklı formlara yani sanatsal formlara dönüştürebilme çabası içinde olması gerekir. Çevremizde oldukça fazla bulunan çer-çöp olarak nitelendirdiğimiz atık-artık malzemenin kullanılabilmesiyle duyarlılıkların geliştirilmesi ve bu sayede zenginleştirilen görsel uyaranlar, sanat eğitimi alan çocuğun düşünme ve hayal kurma becerilerine de aktif hale getirerek kendini özgün yeni bir imge oluşturmasını kolaylaştırmasına ve hızlandırmasına katkıda bulunacaktır. Kendine özgün yeni bir imge oluşturma becerisi kazanan, ve bu kazanımlarla görsel zekası gelişen çocukların diğer çocuklara oranla hayal dünyası çok geniş olurken bu alandaki başarısı zihinsel gelişimini olumlu yönde etkiler ve bu da çocuğun toplumda farklılaşmasına, aykırı bir kişiliğe sahip olmasına, daha yaratıcı fikirler ortaya koymasına yardımcı olur.

Sonuç olarak; resim eğitiminde temel hedef olan hayal kurma yetisini geliştirmeyi de işin içine sokarak sanat ve çevresinde bulunan çer-çöp diye nitelendirdiğimiz atık ve/veya artık kalan malzemeye bakma anlamında anlayışımızı değiştirmek, söz konusu bu atık ve artık malzemeyi görsel uyaran olarak kullanmalarını sağlamak, kendine özgü ifade biçimiyle oluşturduğu imgeleri oluşturmasını kolaylaştırmak ve hızlandırmak olmalıdır. Kendine ait özgün ifade biçimleriyle oluşturdukları imgeleri oluşturma gücünü kendinde bulan, yarattığı kendi özgün imge biçimleriyle görsel zekası gelişen çocukların bu gelişimleri hem dil hem de zihinsel gelişimini olumlu etkileyecektir. Görsel zekası gelişen çocuklar görsel hafıza açısından zengin bir birikime sahip olduklarından hem sanat hem de diğer bilim alanlarında konuları anlama ve kavrama, bilgiyi üretebilme yetileri gibi kazanımlar sağlayacak diğer öğrencilere göre onları daha

avantajlı kılacaktır. Böylece çocuğun sanat eğitimi yolu ile zekâsı gelişir ve öğrenme yetisi artar. Çocuğun çok yönlü gelişimi birçok teorem ve yaklaşımda kendine yer bulmuştur. Çocukta “bilgi, bilinç ve dürtülerin” dengede olmasından oluşan ruhsal özgürlük, sanat eğitiminde tasarım üzerine düşünme, hayal kurma ve yapabilme gücünün geliştirilmesine ortam hazırlar. Birlikte çalışma bilinci oluşan ortak çalışmalar ile de sosyalleşme güdüsü gelişir.

Günümüzde sanat, yalnız eğlenmek için yapılan veya boş zamanı doldurmak için yapılan bir etkinlik olmaktan çoktan çıktı. Sanatın hem yazı yazma da hem plan çizme de, hem matematiksel hem de bilimsel gerçekleri algılama da, birbiriyle ilişik ve ayrımlarını kullanmada bir gereç olduğu gerçeği hemen hemen tüm kesimler tarafından kabul edilmektedir. Bu bilimsel gerçekler ışığında çocukların sanatın farklı yönlerini ele alıp uygulaması, küçük yaşta duyarlılıklarının artırılması için çaba gösterilmesi ve kazanılan duyarlılığın çocuk tarafından nasıl kullanılacağı öğretilebilmesi bağlamında çocuklara özellikle atık ve artık malzemelerden oluşan zengin görsel uyaranlar ve deneyimler sağlanması, onların çevrelerinde bulunan malzemelere bakmalarında olumlu gelişmelerin yaşanmasına vesile olacaktır. Ayrıca duyarlılıklarının artması ve yarattığı özgün imgelerle görsel belleği güçlenen çocukların bakma ve görme arasındaki farkı algılamasına da katkı sağlayacaktır. Belirli bir disiplinle, amaca yönelik sanat eğitimi geçirmiş, görsel belleği güçlenen kendine ait özgün ifade biçimiyle imge üretebilme yetisi gösterebilen söz konusu çocuklar, bu sayede artan özgüvenleri ve hayata farklı bakış açılarıyla kendilerini çevreleyen sosyal ve fiziksel dünyayı daha güçlü bir kimlikle kavrarırken, kısa zaman içerisinde “görsel düşünme” yetisi kazanırlar.

Günümüz teknolojik gelişmeleri çocukların önüne hazır nesnelere sunmaktadır. Hazır nesnelere çocukların gelişiminde bazı durumlar açısından hızlı bir gelişim sunduğu gibi bazı durumlarda ise gelişimine ket vurduğu aşikârdır. Böyle bir durumda hazır nesnelere ötesinde atık malzemeler gibi nesnelere çocuklarda yeniden meydana getirme açısından fiziksel ve zihinsel bir çaba gerektirmektedir. Bu çaba çocuklarda çoklu düşünme, yaratıcı düşünme gibi yetileri geliştirdiği gibi sosyalleşme, öz benliğini, öz güvenini kazanma gibi çocuğun bireysel ve kişisel gelişimlerini de ortaya çıkarmaktadır.

Kaynakça

Acer, D. (2011). Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Materyal Geliştirme Dersine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi, <http://www.ilkogretim-online.org.tr> Erişim Tarihi: 23.11.2019.

Ağargün, M.Y. (2007). Düşünme Üzerine Düşünceler, Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Platformu Dergisi, İstanbul.

Arnheim, R. (2018). Görsel Düşünme, Metis Yayınları, İstanbul.

Atan, A. Çocuk Gelişiminde Resim Eğitiminin Yeri, <http://www.gorselsanatlar.org/insanin-sanatsal-gelisimi/cocuk-gelisiminde-resim-egitiminin-yeri/> Erişim Tarihi: 16.10.2019.

Atan, A. (2010). Çocukta Sanat Eğitiminin Önemi, <http://ahmetatan.com/?p=68>.Erişim, Erişim Tarihi: 14.10.2019.

Costa, J. (2006). The Other Insect Societies, Harvard University Press.

Cüceloğlu, D. 1994, Yeniden İnsan İnsana, <http://www.aileakademisi.org/sites/default/files/4.%20Ek%202.%20C3%87ocuklarda%20d%20C3%BC%20C5%9F%20C3%BCnme%20becerisi.pdf> Erişim Tarihi: 18.11.2019.

Çellek ve Sağocak, (2014). Temel Tasarım Sürecinde Yaratıcılık, Grafik Kitaplığı Yayıncılık, İstanbul.

Görşen, N. (2013). Çocuk ve Görsel Dili Çocuk Resimlerini Okumak-Çocuğu Yaptığı Resimler Ele Verir, <https://www.gorselsanatlar.org/mitoloji-ve-ikonografi/cocuk-ve-gorsel-dili/>, Erişim Tarihi: 13.11.2019.

Karabay, Ö. (2019). Çocukların materyallere Kullanım Amaçlarının Dışında Özgün Şekiller Vererek Yaratıcı Tasarımlar Ortaya Koyabilme Yeteneklerinin Geliştirilmesi, Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.

Karasar, N. (2010). Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım.

Megahafıza, çocuklarda-hafıza-becerileri-nasil-gelistirilir, <http://www.megahafiza.com/cocuklarda-hafiza-becerileri-nasil-gelistirilir.asp>, Erişim Tarihi: 28.10.2019.

MEB, (2013). Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Okul Öncesi Eğitimi Programı, Ankara.

Özden, Y. (2005). Eğitimde Yeni Değerler, Pegem A., Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. Ltd. Şti., Ankara.

Şişginoğlu, K. (2013). Çocuğun Resim Dünyası ve Sanat Eğitimi, <http://kavramsalsanat.blogcu.com>, Trabzon.

Ulutaş, İ. ve Ersoy, Ö. (2004). “Okulöncesi Eğitiminde Sanat Eğitimi”, Kastamonu Eğitim Dergisi, 12(1), 1.

Taggart, G.; Ridley, K.; Rudd, P.; Benefield, P. (2005). Thinking Skills in the Early Years : A Literature Review. Slough : National Foundation for Educational Research,

TDK, (2019). Türk Dil Kurumu Başkanlığı, <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 23.10.2019.

Türnüklü, A. (2001). Eğitimbilim alanında aynı araştırma sorusunu yanıtlamak için farklı araştırma tekniklerinin birlikte kullanılması. Eğitim ve Bilim, 26 (120).

Yenibaş, R. (2015). Çocuk Gelişiminde Sanat Eğitimi, İsmek El Sanatları Dergisi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hazal AKSOY KÖKKAYA

Öğr. Gör. Dr. Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, hazalaksoy84@gmail.com, Kocaeli-Türkiye
ORCID: 0000 0003 4320 0486**HEP SÜRGÜN: ETEL ADNAN'IN HAYATINDA DİSEL BİR UZLAŞI ALANI OLARAK RESİM****Özet**

Sürgün, insanlık tarihi kadar eski bir olgu olarak başta edebiyat olmak üzere sanatın pek çok alanında yansımaları bulunan bir gerçekliktir. Özellikle son yirmi yılda Ortadoğu'da yükselen baskıcı rejimler sonucu ülkelerinden kaçmak zorunda kalan pek çok sanatçı, yazar, ressam ve yönetmen uluslararası kültür sanat alanında dikkat çekici bir yer tutmaya başlamıştır. Etel Adnan ise Lübnanlı yazar, şair, düşünür, gazeteci ve en son olarak ressam ve asrımızın önemli isimlerinden biri olarak sürgün hayatına çok erken yaşlarda başlayan ve ana dilini hiç öğrenmemiş bir sanatçı olarak öne çıkıyor. Bu makalede resimleriyle birlikte Etel Adnan'ın tüm sanat yaşamı dil ve sürgün ilişkisi üzerinden incelenmeye çalışılmıştır.

Sanatçının hayatında oluşturduğu dilsel bir uzlaşma alanı olarak resim, makalenin ana motifini oluşturmuştur. Sanatçının hayatı ve yapıtı arasındaki organik ilişki göz önünde bulundurularak, kişisel hikâyesi üzerinden, resim dili bağlamında soyut resim, manzaralar ve Leporellolar olmak üzere üç ana başlık altında sanatçının resim hayatına bakılmaya çalışılmıştır. Makalenin amacı Etel Adnan sanatının Türkçe bir kaynaktan derlenerek literatüre bir katkı sağlanması ve sanatçının tanınırlığının artırılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Sürgün, Dil, Resim, Sanat, Doğa.**ALWAYS EXHILE: PAINTING AS A LANGUAGE RECONCILIATION FIELD
IN ETEL ADNAN'S LIFE****Abstract**

Exile, as a phenomenon as old as human history, is a reality that has reflections in many fields of art, especially in literature. Specifically, in the last two decades, many artists, writers, painters and directors who had to flee their countries as a result of the rising oppressive regimes in the Middle East have begun to occupy a remarkable place in the field of culture and arts internationally. Etel Adnan, on the other hand, stands out as a Lebanese writer, poet, thinker, journalist and most recently as a painter and one of the important figures of our century, as an artist who began her exile life in very early ages and never learned her native language. In this article, along with her paintings the entire artistic life of Etel Adnan has been tried to be examined through her relationship with language and exile.

Painting as a linguistic consensus area created by the artist in her life has formed the main motif of the article. Considering the organic relationship between the artist's life and her work, the artist's painting life tried to be examined under three main headings: abstract painting, landscapes and Leporellos in the context of painting language, through her personal story. The aim of the article is to contribute to the literature by compiling the art of Etel Adnan in a Turkish source and to increase the recognition of the artist.

Keywords: Exile, Language, Painting, Art, Nature.**1. Giriş**